

YGS-TÜRKÇE

SÖZCÜK TÜRLERİ TAMLAMALAR

ORDU
ÖDM

1. Sıfat Tamlaması (S+İ)

Küçük, şirin bir kulübe

(nit.sıf.)(nit.sıf.) (bel.sıf.)(tn-isim)

Güzel ve etkili sözler

(nit.sıf.) (nit.sıf.)(tn-isim)

Beş güzel şarkı

(bel.sıf.)(nit.sıf.) (tn-isim)

Eski koltuk ve perdeler

(nit.sıf.)(tn-isim) (tn-isim)

2. İsim Tamlamaları (ad takımı) (İ+İ)

Tamlayan(belirten) \longleftrightarrow Tamlanan(belirtilen)
Ty tn

a. Belirtisiz İsim Tamlaması:

Tamlayan Eki \longleftrightarrow Tamlanan Eki
— -l, -i, -u, -ü

Sel felaket-i

Parmak üzüm-ü

Matematik korkuş-u

Portakal suy-u

Dikkat!!!

*Belirtisiz isim tamlamalarında
tamlanan eki düşebilir.*

Döner kebab(ı)

Çoban salata(sı)

b. Belirtili İsim Tamlaması

*Belirtili isim tamlamalarında tamlayan ile tamlanan yer deęiřtirebilir.

Vurur, deryalara ışığı adaların.

*Belirtili isim tamlamalarında tamlayan ile tamlanan arasına sıfat(sözcük) girebilir.

Çocuğun sarı saçları çok gürdü.

*Belirtili isim tamlamalarında tamlayan ya da tamlanan ortak olabilir.

Annemin, babamın ve kardeşimin özlemi.

Çocukluğumun acıları, sevinçleri, umutları.

*Kişi ve işaret zamirleri belirtili ad tamlamalarında tamlayan ve tamlanan olarak kullanılır.

Senin araban, řunun řurası

*Kimi durumlarda tamlayan ya da tamlanan sözcük düşer. Bu durumlarda ad tamlaması özelliği ortadan kalkar.

(Onların) Umutları suya düştü.

BİL BAKALIM?

Anasının gözü adam yine geldi.

(Bli.ad tam.sıfat olmuş ismi nitelemiş.)

Yaşlı insanların bazı huyları çekilmez.

(niteleme sıfatı tam.)(belirtme sıfatı tam.)

c. Zincirleme İsim Tamlaması

En az üç ismin ya da bir başka deyişle en az iki isim tamlamasının birbirine bağlandığı isim tamlamalarıdır.

Akşam saatlerinin serinliđi → (Bsiz.+bli.)

Bahçe kapısının önü → (Bsiz.+bli.)

İstanbul tiyatrolarının bunalım yılları

AKLINDA BULUNSUN...

*Takısız isim tamlaması, gramerimizin tartışmalı meselelerinden biridir. Eski Türkçede ötüken yış "Ötüken Ormanı", şantung yazı "Şantung Ovası" ve Türk bodun "Türk milleti" gibi takısız isim tamlaması yapısında bazı örnekler bulunmaktaydı.

*Türkiye Türkçesinde ise **altın saat, çelik dolap, taş köprü, yün kazak** gibi şekilleri bazı araştırmacılar takısız isim tamlaması olarak değerlendirirken bazı araştırmacılar ise bu örnekleri sıfat tamlaması olarak ele almaktadır.

*Bu konuda özellikle **yükseköğretim ile ilk ve ortaöğretimdeki bilgilerin birbirinden farklı** olduğu görülmektedir.

BİL BAKALIM?

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde ad tamlaması ya da sıfat tamlaması yoktur?

- A) Rumeli'ne varıp Edirne'de saraylar kurmuşlar.
- B) Uçsuz bucaksız düzlüklerden geçip gelmişler.(S.T)
- C) Başı karlı dağlar aşip buralan yurt edinmişler.(S.T)
- D) Pınar başlarına, ırmak boylarına yerleşmişler.
(bsiz.tam)
- E) Keçi kılından yapılmış çadırlarıyla Anadolu'ya inmişler.(bsiz ad tam.-S.T)

CEVAP:A
1997-ÖYS

BUNLARI SAKIN UNUTMA !!!

*Kimi durumlarda tamlayan ekinin yerini "-den, -dan" durum eki tutar.

Aşağıdakiler-den(in) hangisi

*Kişi adlarının (zamirlerinin) tamlayan olduğu ad tamlamalarında tamlanan eki düşebilir.

Bizim okul(umuz) çok başarılıdır.

*Tamlamalar bir ismi niteleyebilir.(Sıfat olabilir.)

altın sarısı saçlar deniz mavisi gözler

(Belirtisiz isim tamlaması ismi niteler)

* Sıfatlar bazen isim tamlamasını belirtir ve niteler.

ılık bahar havası

beş fizik sorusu

(sıfat belirtisiz isim tamlamasını niteler)

BİL BAKALIM?

* Harran Ovası'nın geleceği (Zincirleme ad tam.)

bu uygulamaya bağlıydı.

* Serüven romanlarının okuyucusu (Zincirleme ad tam.)

her geçen yıl artıyor.

AKLINDA BULUNSUN...

Fiilimsilerin tamlama kurup kurmadığı tartışmalıdır. ÖSYM'nin yaptığı sınavlarda fiilimsilerin tamlama kurduğuna dair de kurmadığına dair de soru vardır. Seçeneklerden yola çıkarak fiilimsinin ad tamlaması kurup kurmadığını anlayacağız.

BUNU SAKIN UNUTMA !!!

"Kaç ad tamlaması vardır?" biçimindeki sorularda tamlayanı ve tamlananı düşmüş kullanımlar, ad tamlaması olarak sayılmaz .

ÖSYM, bu tip sorularda

"tamlayanı düşmüş ad tamlaması" veya "tamlananı düşmüş ad tamlaması" ifadelerini kullanmıştır.

BİL BAKALIM?

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde tamlayanı düşmüş bir isim tamlaması vardır?

- A) Önce kendi işini bitir, bana sonra yardım edersin.
- B) Onların yeni aldıkları evi gördün mü?
- C) Sen her zaman buraları çok sevdiğini söylemez miydin?
- D) Bu cüzdanı **kardeşi** yolda bulmuş.**(onun-ty düşmüş)**
- E) Söylendiğine göre bu yıl Ankara'da su sıkıntısı olmayacakmış.

Cevap:D/1992-ÖYS